

гуманістичні педагогічні нововведення В.О.Сухомлинського. Необхідно аби ідеї видатного педагога були освоєні і сприйняті кожним учителем з метою їх творчого використання у власній діяльності. Якщо так станеться, то немає ніякого сумніву, що, всі без винятку діти ходитимуть до школи з радістю, що не буде сліз через погані чи незадовільні оцінки, а їхні здібності розвиватимуться природовідповідним і гармонійним чином.

Список використаних джерел:

1. Антоненко М. З любов'ю до дитини - людини / М. Антоненко // Рідна школа. – 2001. – №12. – С. 7-9
2. Родинне виховання. 32 уроки доброти / О. Лопатіна, М. Скрєбцова. – Х. : Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2007. – 160 с.
3. Савченко О. Гуманізм педагогіки В.О.Сухомлинського / О. Савченко // Освіта України. – 2003. – 19 серпня (№62 - 63). – С. 5.
4. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський. – Вибрані твори : В 5-ти т. – К. : Рад. школа, 1976- 1977. – Т.3. – С. 7-279.
5. Сухомлинський В. О. Павлівська середня школа / В. О. Сухомлинський. – Вибрані твори : В 5-ти т. – К. : Рад. школа, 1976. – 1977. – Т.4. – С. 7-393.
6. Сухомлинський В. О. Розум і руки / В. О. Сухомлинський. – Вибрані твори : В 5-ти т. – К. : Рад. школа, 1976-1977. – Т.5. – С. 69-80.
7. Сухомлинський В. О. Як виховати справжню людину / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори : В 5 т. – К. : Рад. шк., 1976. – Т. 2. – С. 147-416.
8. Лазаренко Н. И. Проектная технология в обучении: от веб-квеста до блог квеста / Н. И. Лазаренко // Педагогические инновации – 2017: материалы международной научно-практической интернет-конференции, Витебск, 17 мая 2017 г. / Витеб. гос. ун-т ; редкол.: Н.А. Ракова (отв. ред.) [и др.]. – Витебск : ВГУ имени П.М. Машерова, 2017. – С. 88.
9. Лазаренко Н. Культура мовлення як невід'ємна складова ключових компетентностей сучасного педагога / Н. І. Лазаренко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство) : Збірник наукових праць / [гол.ред. Н. Л. Іваницька]. – Вінниця : ТОВ «Фірма «Планер», 2016. – Вип.23. – С.36-42.
10. Лазаренко Н. І. Формування у молодших школярів поняття про слово у взаємозв'язку його лексичних та граматичних значень : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.02 «Методика викладання (української мови)» / Н. І. Лазаренко. – К., 1993. – 24 с.

ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Ольга Василюшена, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: О. В. Шикиринська, кандидат педагогічних наук, доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

PRINCIPLES FOR THE ORGANIZATION OF SEARCH AND RESEARCH ACTIVITIES OF SENIOR PRESCHOOL AGE CHILDREN

Olha Vasylyshena, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті проаналізовані принципи, що сприяють успішній організації пошуково-дослідницької діяльності дітей старшого дошкільного віку. Наведені приклади їх практичної реалізації. Розглянута структура та зміст дослідження в роботі з дітьми старшого дошкільного віку.

Ключові слова: пошуково-дослідницька діяльність, принципи, старші дошкільники, дослід, мотивація.

Abstract. The article deals with the analysis of the principles that contribute to the successful organization of search and research activities of senior preschool age children. The examples of their practical implementation are described. The structure and content of experience in working with senior preschool age children are considered.

Key words: search and research activities, principles, senior preschoolers, experience, motivation.

Формування умінь навчатися впродовж життя має починатися ще з дошкільного віку. Завданням вихователя є так організувати діяльність дітей, щоб шляхом самостійних відкриттів, розв'язання проблемних завдань, наочно перетворюючих дій вони одночасно оволодівали як новими знаннями, так і вміннями та навичками їх самостійного набуття.

Узагальнивши праці психологів та педагогів (Ш. Амонашвілі, Л. Виготського, Г. Костюка, С. Максименко, В.Сухомлинського та ін.), фахівців у сфері дошкільної освіти (О.Голюк [2; 3], В.Імбер [4], Н.Лазаренко [1; 5], К.Крутій [7], Т.Кривошеї [6], Л.Присяжнюк [8]) сформулюємо принципи, дотримання яких дозволяє підвищити ефективність пошуково-дослідницької діяльності дітей дошкільного віку. Розглянемо, як реалізуються деякі класичні принципи дидактики у застосуванні до дітей дошкільного віку.

– Принцип науковості. Поряд з тим, що вихователь має намагатися менше повідомляти дітям готові знання, всіляко заохочуючи їх до самостійного знаходження відповіді на запитання, використовуючи похвалу при щонайменших успіхах дитини, у випадку ж знаходження дитиною неправильної відповіді повинен додатковими запитаннями довести її абсурдність. Відомим та переконливим у цьому плані є досвід грузинського педагога-новатора Ш.Амонашвілі. Неприпустимим є категоричне авторитетне заперечення, оскільки це не буде спонукати дитину до самостійного пошуку відповідей на запитання та пошуку їх у довкіллі в майбутньому. Вміло спрямовуючи думку дитини в правильному руслі, ми також сприяємо формуванню логічного мислення.

– Принцип систематичності та послідовності. Дії вихователя (чи батьків за рекомендацією вихователя) мають бути не епізодичними, а постійними. Вихователь має вміти втриматися від спокуси відповісти відразу на запитання дитини, не боятися ділитися своїми міркуваннями з дітьми, сумніватися. Саме систематична і послідовна робота в цьому напрямі сприятиме підтримці інтересу дітей до самостійної (чи разом з іншими дітьми та вихователем) діяльності. Доцільно зазначити в даному контекст ідею М.Монтессорі: «Допоможи мені зробити це самому».

– Принцип зв'язку навчання з життям. Пошуково-дослідницьку діяльність дітей дошкільного віку важливо організовувати, розв'язуючи проблеми та питання, взяті з довкілля, скажімо, під час прогулянки спонукати дітей поспостерігати за погодою: «Діти, яка зараз погода?» (наприклад, сьогодні йде дощ), вихователь може запитати: «А хто знає, чому йде дощ?» Після прогулянки можна бесіду та пошук відповідей продовжити.

– Принцип наочності. Важливо, щоб досліді з водою, ґрунтом, снігом діти бачили наочно, а не на картинках, оскільки вони не відрізняються особливою складністю і тому у вихователя закладу дошкільної освіти є змога їх демонструвати.

– Принцип доступності. На нашу думку, реалізуючи цей принцип необхідно, щоб завдання чи запитання, що пропонуємо дітям, знаходилися у «зоні їх найближчого розвитку» (за Л.Виготським). Саме тоді вихователю вдасться пробудити допитливість та пізнавальний інтерес, у кожної дитини буде виникати бажання знайти відповідь чи зробити завдання. Задля цього вихователь має віднайти можливість вислухати кожну дитину та хід її міркувань, обов'язково вивчати тип і темп мислення кожної дитини. За образним висловом В.Сухомлинського, у серці кожної дитини звучить своя струна, на яку педагог повинен налаштуватися. Вихователю важливо проявити терплячість і розуміння незвичайних пояснень, які дає дошкільник, підтримуючи його прагнення проникнути у сутність предметів і явищ, з'ясувати причинно-наслідкові зв'язки, дізнатися про їх приховані властивості.

Організувати самостійне вивчення дітьми властивостей оточуючого світу можна за допомогою дослідів з водою, повітрям, ґрунтом, піском, льодом та снігом.

Першим етапом має бути підготовка дітей до досліду. Вихователь проводить з дітьми бесіду і шляхом послідовних запитань створює ситуацію зацікавлення у проведенні досліду: «Діти, а хто бачив лід?», «А хто знає, що це таке?», «Як він утворюється?», «Може утворитися лід у кімнаті?», «А що потрібно, щоб з води утворився лід?» Важливо на цьому

етапі вислухати кожну дитину, яка хоче висловитися, за можливості обговорити кожну ідею, навіть абсурдну, щоб кожна дитина відчула особисту зацікавленість у процесі обговорення.

Факт різних думок, навіть суперечливих, вихователь має використати для логічності **другого етапу**, а саме, початку досліду. Ідею досліду вихователь може запропонувати або ж сам, або запитати дітей: «А як же ми перевіримо, вода перетвориться на лід у кімнаті чи на вулиці? (за умови, що зараз зима та сприятлива температура)». Кожна дитина обирає дві формочки, наливає воду і одну виносить на вулицю, а одну лишає у кімнаті.

Третім етапом буде сам хід досліду. Організуємо та підтримуємо бажання дітей спостерігати за ходом досліду та обмінюватися думками.

Четвертий етап – можна назвати заключним: обговорюємо з дітьми результати досліду та, в залежності від них, спонукаємо до подальших дослідів.

Дотримання вихователем принципів, зазначених нами, допоможе створити освітнє середовище, що буде підтримувати природні потреби дитини до пізнання, долання труднощів що, в свою чергу, буде підвищувати ефективність пошуково-дослідницької діяльності дітей дошкільного віку.

Список використаних джерел:

1. Білоус В., Лазаренко Н., Коломієць А. Університетська наука у міжнародному інформаційному просторі / В. Білоус, Н. Лазаренко, А. Коломієць // Витоки педагогічної майстерності / Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка : зб. наук. пр. – Полтава, 2017. – Вип. 19. – С. 60-66. – (Серія «Педагогічні науки»).
2. Голюк О. Методичні аспекти розвитку творчої уяви дітей дошкільного віку / Оксана Голюк, Наталя Пахальчук / Transformations in Contemporary Society: Humanitarian Aspects: monograph. – Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2017. – С. 223-229.
3. Голюк О.А. Особливості підготовки майбутніх викладачів дошкільної педагогіки в контексті реформування вищої освіти України / О.А. Голюк // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій: зб. мат. наук.-практ. конф.– Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. – Вип.4. – С. 437-440.
4. Імбер В. І. Привчаємо розмірковувати з малку / В. І. Імбер // Дошкільне виховання. - №7. – 2015. – С. 16-19.
5. Коломієць А. М., Лазаренко Н.І. Концептуальні засади розвитку наукової діяльності педагогічного університету на сучасному етапі розвитку суспільства / А.Коломієць, Н.Лазаренко, Є.Громов // Освітній простір України : Науковий журнал. – Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2017. – Вип. 9. – С. 74-80.
6. Кривошея Т. М. Педагогічні умови реалізації взаємозв'язку розумової та естетичної діяльності молодших школярів у процесі вивчення математики /Т. М. Кривошея // Молодий вчений. - № 5.2. (57.2). – травень, 2018. – С. 93-99.
7. Крутій К. Л. Створюємо освітній простір, дружній до дитини / Природничо-наукова освіта дошкільників: блоково-тематичне планування на засадах інтеграції та методичні поради. Осінь-арабеска / К. Л. Крутій, Т. І. Грицишина, І. Б. Стеценко. – Запоріжжя : ТОВ «ЛППС» ЛТД, 2018. – С. 6-26.
8. Присяжнюк Л. А. Проблемы современного дошкольного образования в Украине / Л. А. Присяжнюк // Социально-педагогическая и медико-психологическая поддержка развития личности в онтогенезе : материалы международной научно-практической конференции (г. Брест, 15-16 апреля 2015 г.) / Брестский государственный университет имени А. С. Пушкина. – Брест, 2015. – С. 103-105.
9. Шикиринська О. В. Розвиток логіко-математичного розвитку старших дошкільників у контексті Концепції нової української школи. // La science et la technologie à l'ère de la société de l'information: coll. de papiers scientifiques «ЛОГОΣ» з avec des matériaux de la conf. scientifique et pratique internationale, Bordeaux, 3 mars, 2019. Bordeaux : OP «Plateforme scientifique européenne», 2019. V.6. p. 61-65.

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА ЗАНЯТТЯХ ГУРТКА ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ (З ДОСВІДУ РОБОТИ)

Анна Воронюк, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Т. М. Кривошея, кандидат педагогічних наук, доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського (Україна)

DEVELOPMENT OF CREATIVE ABILITIES OF YOUNGER SCHOOLCHILDREN AT THE CLASSES OF THE CIRCLE OF ARTISTIC AND AESTHETIC ORIENTATION (OWN EXPERIENCE)